

Jedním z osvědčených obrátů týkající se staletého česko-německého sousedství je výraz „stýkání a potýkání“. Ono „stýkání a potýkání“, tj. výraz, který se často používá, když se hovoří o soužití Čechů s Němci v pohraničí, představovalo v mírových dobách praktické rovině především soupeření. Každý tlak ovšem budí protitlak, a jestliže jsou oba působí v přijatelné a přibližně rovnoměrné míře, může vzniknout i cosi užitečného. Dobře se to dá ilustrovat na tak typickém krajínovorném prvku, jakým jsou rozhledny. I když většinu pohraničních rozhleden postavili Němci, přece i v této oblasti měli Češi na přelomu 19. a 20. století ambice se Němcům rovnat, aktivita českých a německých horských spolků byla imponující a smyslem bylo mimo jiné jistě i trumfnout druhou národnost výkonem hodným ocenění. Obecně tuto touhu vyniknout při poměrování sil mezi oběma národnostmi charakterizoval jeden z Čechů - pamětníků, který válku prožil v Liberci, takto: „My jsme byli svým způsobem zažraní národovci. S Němci jsme po celý život vlastně bojovali, ale nenávisť nebo nepřátelství v tom nebylo. Spíš soutěžení. Řekl bych, že nám, Čechům v pohraničí, to vlastně prospívalo, protože nás to udržovalo ve střehu. My jsme pořád chtěli být o krok před Němci. Když tady potom Němci nebyli, zaostali jsme, začali žárlit jeden na druhého a myslím, že nás to pěkně degradovalo.¹²